

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 20 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Kršćanstvo v papeževi državi.

I.

V Zagrebu so zbrani katoliški duhovniki in njihovi prostovoljni in prisiljeni prijatelji zahtevali, naj se papežu zopet vrne njegova država, da postane zopet suveren nad Rimom in njegovo okolico. Bržčas so to tudi v Ljubljani postavili v program. Ker sem bil zadržan priti na katoliški shod v Ljubljano, bi rad povedal, kakšno sliko podajajo zgodovinarji o nekdanji papeževi državi. Gospod urednik, slika je lepa, natisnite jo:

Pravo krščansko državo je le enkrat v zgodovini najti, to je papeževa rimska država (Kirchenstaat). V tej je bila posvetna in cerkvena oblast v jedni roki; v jedni osebi so se zedinjevale državne in cerkvene koristi. Bila je najrazsvetlenejša glava krščanstva, ki je to državo vladala, glava, ki je baje neposredno od Boga dobivala misli. Ta resnično krščanska država bi morala biti ideal vseh držav, če je zahteva krščanske države bodi kako utemeljena. Pa redko sta bila ideal in dejanske razmere tako različne, kakor v tej papeževi državi. Gotovo je bila ta država tudi človeško delo in zato nepopolno, polno človeških slabosti, ali da je ravno ta najbolj krščanska vseh krščanskih držav najnižje stala v razvoju političnih držav kultivirane Evrope, je več, kakor ironija zgodovine, je dokaz, da šteje duhovensko vladanje za vse čase mej izumrle vladne oblike.

Vladarji, ki so to cerkveno državo vladali, kažejo po večjem in vidljivo menjajoče fizionomije. Poleg plemenitih meniških narav z globokimi filozofičnimi idejami je najti krasne karakteristične glave, polne viteškega življenja in strasti kondotierov, ki bi bili v vsaki posvetni državi veliki politiki, ki so pa na danem mestu svoje instinkte do vladanja tako izrabljali, da je bila ta raba nekrščanska; težili so le po posvetnih pridobitvah. Poleg tihih učenjaskih fizionomij stojijo strastneži, temni asketni obrazi, katerih življenje pomenja le gromade, kripelivanje in poži-

ganje; poleg veselih epikurejcev, ki ljubijo godbo in slikarstvo in praktično izvajajo Ovidovo „umetnost ljubezni“, stojijo temni neumneži in grdobni razuzdanci.

Večina papežev se je malo spoznala v posvetnih stvareh. Tako nevedna je bila tudi njihova vlada. Imeli so nekateri ženi-jalen pogled za to, kar je univerzalno; ter so bili v stanu, kaj takega tudi doseči, ali imeli niso dovzetnosti za mikrobiološko in praktično stran v politiki. Cesarja Henrika IV. prekleti, to jim je bilo loži, kakor izpeljati kako majhno policijsko naredbo. Oni ravno niso imeli dovzetnosti za lokalne in narodne zadeve; njihovi smotri so bili protinarnodni, univerzalni. Tako je tudi njihova država, ta krščanska država par excellence, najlepše vladana država v Evropi.

V tej papeževi državi je najlepše cvelo ropanje, da, turški pomorski roparji so na obalah te papeževе države celo ljudi ropali. Še v tem stoletju bilo je banditstvo v papeževi državi tako mogočno, da si škofi niso upali ven mej svoje ovčice. Francozi in Avstrijci so za nekaj javnega reda v tej papeževi deželi poskrbeli.

O državi pod papežem Pijem VI. piše Beccatini, ki je v tem času živel, da razven Turčije ni nobena druga država tako slabo vladana, kakor ta cerkvena država: Trgovina z žitom bila je monopol papeževе vlade, trgovina z živino se je vršila po posredovanju podkupljivih uradnikov, industrije ni bilo kar nič. Zemljiščni davek, ki bi 80.000 zlatov vladi dal, se je dal v najem za 40 tisoč zlatov. Vkljub velikanskemu številu duhovnikov, bilo je ljudstvo živinsko surovo. 12 tisoč umorov se je zgodilo v tej majhni državi mej 11letnim vladanjem Klemenca XII, izmej teh 4000 samo v Rimu, pred očmi papeža. Dejansko ni bilo nikjer v Italiji toliko nasilstva in ubojev kakor v Rimu v letih 1849—1856. je dal papež 500 oseb usmrtiti, in l. 1869. je bilo v jednem mesecu v Rimu obsojenih: 279 oseb zaradi umora, 729 oseb zaradi telesnega poškodovanja, 279 oseb zaradi ropu.

Gotovo je, da je v času cvetja papeževеga vladanja te dežele bilo v Rimu veselo, bujno življenje polno posvetne svetlobe. Iz vseh dežel je prišlo veliko denarja in tudi

duha v Rim, in gizdavost, bogato nastopanje posameznih papežev je rimsko ljudstvo razveseljevalo. Življenje se je odpletavalo v vednem razkošju, ali to ni zabranjevalo, da je prišlo ljudstvo do zavesti svoje bliščeče velike reve. Ob takih prilikah razdrlo je ljudstvo (1559.) spomenik Pavla VI ter ga vrglo v Tiberu, zažgalo je palačo inkvizicije ter oslobodilo jetnike. V takem momentu revolucionira lačno ljudstvo (1736.) Bilo je ljudstvo lačno, bilo vsled pomanjkanja naukov najnevednejše in najneumnejše v vsej Evropi. Vladanje žlahtnikov, vladanje ženstva bilo je tukaj kakor drugod na dnevnem redu. Kupovanje uradniških služb je bilo vsakdanja stvar, pa dosti hujše kakor drugod.

V Ljubljani, 13. septembra

Nove volitve in vlada.

Nemški liberalci so izdali sedaj geslo: vlada bodi strankarska! To geslo ponavljajo dan za dnem v svojih glasilih, češ Avstrijo je možno rešiti le takrat, ako se nagne vlada h kaki stranki. Seveda mora biti ta stranka „delavna“, „državo vzdržujoča“, „parlament braneča“. Nesramnost teh židovsko liberalnih listov je pač velikanska, da si upajo take zahteve izražati pred vso javnostjo. Vpraša se pa: kdo je ta „delavna“, „državo vzdržujoča stranka“? Ker so sedaj Čehi v opoziciji, je nedvomno, da mislijo židovski liberalci nase, t. j. na nemško levico, ki že jedva čaka, da postane zopet državna stranka. Levici naj pomore torej vlada do premoči nad Čehi in nad desnico sploh. In kaj bi to vladi pomagalo? Pri prvi priliki se zasučejo razmere zopet tako, da pridejo levičarji v opozicijo, in „državo vzdržujoča“ stranka postanejo Čehi, oziroma desnica. Vlada mora ostati v lastnem interesu nevtralna, objektivna. Policija, orožništvo, oblastva imajo moč, da lahko pritiskajo na volilce, toda pritisk izzove protipritisk, in sad tega more biti le še večje število radikalcev.

Vojna na Kitajskem.

Iz Pekina je dobila „Times“ obvestilo, da je stališče Rusije velemočno. Vsak dan prihajajo nove ruske čete v Pekin. Njihovo število je že zdaj večje kakor število Japoncev. Zdi se, da ostanejo Rusi v Pekinu trajno. Imenovanje zvitega Lihungčanga

posredovalcem za mir je Rusiji jako prijetno. Lakota je po zimi neizogibna, ker Kitajska nima zadosti živil. Vsekakor bodo morale velevalsti zahtevati, da se odstavi carica vdova in da se kaznuje princ Tuan s smrtjo. Usmrtiti se morajo tudi vsi tisti dostojanstveniki, ki so pospeševali upor boksarjev. To krvoločno poročilo dela vtisk, kakor bi ga poslal kak Nemeč, čestilec Viljema II. „Standard“ poroča, da maršira 60.000 mož kitajskih čet proti severu preko velikega prekopa, da osvobodé cesarja. 47.000 mož je bilo baje med Tientsinom in Pekinom pregnanih in razkropljenih. 6000 Kitajcev je odšlo v Shansi, da se pridružijo cesarici, 7000 Kitajcev pa je v Tsing-Jang-Fu, kjer čakajo generala Činga, da se pridružijo z njim cesarju. „Reuter Office“ javlja, da je odšla kolona zaveznikov 4000 mož, 8 t. m. v Čeng-Haisien in Tilin, ker so boksarji zopet nevarni Tientsinu. Zavezniki hočejo zgrabiti obe mesti. Londonski listi silno zabavljajo, da je ruski vpliv v Pekinu in sploh na Kitajskem največji ter da sta Japonska — in seveda Francija — s tem zadovoljni. Nemški listi pa ponatiskujejo ta zabavljanja z nasladi.

Buri in Angleži.

Angleži se ponašajo z novim uspehom. Minoli četrtek sta zasedla generala Dundonald in Brockhurst mesto Lydenburg; s tem je — poročajo angleški listi — padlo še zadnje večje mesto v Transvaalu v roke Angležev. Toda jedva je ta vest došla v Evropo, je prišla še druga, da so morali Angleži zapustiti čvetero mest: Bethlehem, Fouriery, Senekal in Ladybrand. Vsa ta mesta zopet v oblasti Burov. Tako so pridobili Angleži za izgubljenih čvetero mest eno samo. A znamenja kažejo, da gre Angležem dokaj slabo. Res je, da beže Buri vedno in povsod, a resnica je tudi, da se vedno zopet vračajo ter napadajo nenadajano od zadej. Roberts je moral celo zapustiti Belfast ter se — kolikorič že? — vrniti zopet v Pretorijo. Sploh so Buri mojstri v mali vojni. Roberts sam je sporočil v London, da ne mine dan ali noč, ne da bi bili Buri podirali železniških prog, lovili in ujeli vlakov ter ne napravili kake velike škode. In Roberts je dostavil, da so ti napadi prav neprijetni, a da — upa, da

LISTEK.

Varaždinske Toplice.

(Konec.)

Vsled velike zdravilne moči nastal je kmalu precejšen trg na mestu, kjer je sedaj gorenji del topliškega trga. Aquae Jasae niso bile sicer tako udobno kopališče, kakor na pr. Baje pri Napolju, ali vender zelo čislane, kakor spoznamo iz našlih rimskih starin. Cvele so zlasti ob času Marka Avrela, a kmalu potem jih je hud požar upepelil. Cesar Konstantin pa jih je dal zopet pozidati v starem sijaju z vsemi lopami in sprehajališči. O tem priča zopet lep nadpisni kamen, ki se nahaja poleg drugih reliefov v prostoru za perilo glavnega kopališča. Ravno iz tega vzroka se imenuje to „Kopališče cara Konstantina“. Ne daleč od tega je še „Jožefova kopel“, kjer se lahko za polovično ceno isto vodo rabi (dotok prihaja po stranskem kanalu iz glavnega vrela), in v spodnjem delu trga „ljudska kopel“, kjer se prosto ljudstvo v dveh velikih tolmunih lahko zastoni koplje. Odtok vode pri Jože-

fovi kopeli porabljajo tudi za napajanje živine, ker ni blizu druge pitne vode.

V srednjem veku so dobili Toplice v last templarji ali „božjaki“ ter sezidali splotje pri cerkvi (pod zdraviliščem), ki se „grad“ imenuje, in v katerem so tudi kopeli in stanovanja (pristava zdravilišča). Kronisti imenujejo to posestvo: Toplica, Toplissa, Thoplitza itd. Ko je bil templarski red zatrt, je podaril hrvatski ban Toplice zagrebškemu kapitlju, kateri jih ima še sedaj v posesti, le da so ga razni mogočnejši v njej motili do l. 1531. Grad je bil do l. 1695 z nasipi in stolpi utrjen, a tedaj pa tako prenovljen, kakor se ga sedaj vidi. Stolni kapitelj zagrebški je tudi sezidal omenjeno zdravilišče in sploh vse kopališke naprave. Poleg zdravilišča in grada v restavracijo, kavarno (hótel št. I.) se nahajata v Toplicah še dva manjša kapiteljska hotela št. II. koj pod zdraviliščem, št. III. pa nasproti ljudske kopeli. V obeh so tudi restavracije z več sobami. Dobra je tudi župnikova kréma koj pod cerkvijo, kjer se dobi najboljšo vino.

Ne samo Toplice, nego vsa dolina ob Bednji je last zagrebškega kapitlja; samo gozdov ima na 4000 oral. Na severu jo

mej varazdinski griči, na zahodu Ivanščica, na jugu pogorje Kalnik, a na vzhodu je proti Dravi odprta. Vsi griči so porasteni z lepim zelenjem in ščitijo Toplice pred neugodnimi vetrovi. Zato je tu podnebje milo in zdravo, tudi večinoma suho in brez neviht. Srednja poletna toplota znaša 17—18° C. Bližnji park z lepimi nasadi se razprostira daleč gori proti „Tonimiru“, od koder je napeljana tudi zdrava pitna voda. Tonimir ima svoje ime po Antonu Kukuljeviću pl. Sakcinskem, očetu znanega zgodovinarja Ivana, ki je bil poprej lastnik tega posestva. S tega griča se uživa diven razgled čez dolino Bednje in varaždinsko polje, na štajersko-hrvaško gorovje, čez Medjimurje in čez lep kos vzhodne štajerske. Na Tonimiru se nahaja tudi dobra gostilna, kjer dobe izletniki vsak čas izvrstno postrežbo. Tudi prenočuje se lahko tam gori. Na vzhodni strani Toplice je „švicarija“ s kavarno in restavracijo, na zahodni pa „Studenec“, kjer izvira najboljša pitna voda v celi varaždinski okolici. Sicer pa je vsa okolica polna prirodnih lepot, da najde zdraviliščar povsodi razvedrenja in pomirjenja.

Ni se torej čuditi, da so Toplice vsako leto dobro obiskovane, tudi po zimi. Za vse telesne potrebe je dobro preskrbljeno in v kavarni najdeš tudi vse polno časnikov, še celo preklicani „Slovenski Narod“.

Poleg madjarskih židov obiskujejo Toplice najbolj Hrvatje (med njimi prav mnogo duhovnikov), pa tudi Slovenci. Moj prijatelj Joško se je že pred šestimi leti tukaj zdravil z dobrim uspehom. Razen za kopanje rabi še žveplena toplica tudi za pitje in grgranje. Malo neprijeten je sicer njen okus, ali z limono se jo pa lahko pije. Neki hrvaški duhovnik mi je zagotovljal, da je tu ozdravil svojo bolezen v grlu po tem, ko mu vsa druga zdravila niso pomagala nič. Seveda pomaga poleg vode tudi priroda, razvedrenje in brezskrbno življenje.

Prebivalci so prijazni kajkovski Slovenci, ki pa ne govoré „bravske“ slovenščine, kajti na koncu tvornopreteklega deležnika izgovarjajo čisto in bistro l. Obledeni so, kakor vsi drugi seljaki, v bele gače, s telovnikom in jopičem. Med priprostimi ženskami se ne najde prav nič lepih obrazov. V parku in na šetališčih

bodo Buri kmalu izprevideli, da jim ti na padu škodijo več kakor Angležem. No upanje Roberta se pač če dolgo ne izpolni! Dokler imajo Buri take voditelje, kakor sta Dewet in Botha, jim še ni obupati.

Dopisi.

Iz premske fare na Notranjskem, 11. septembra. Spominjam se še dobro, kako je nekdo „okrtačil“ letos v „Slovenskem Narodu“ našega župnika g. Miklavža, in njegovo klepetavo Mino. Potrebna sta pa Miklavž in Mina, da se ju večkrat kdo spomni in ju opere, ker sta res obadva „lep izgled“ vsej fari. Gospod Miklavž in Mina, ker mislita, da sta sedaj vse farane spravila v svoj meh, kar se Vama pa le sanja, začela sta se zaganjati v našega gospoda nadučitelja Korbarja, ker ta noče plesati, kakor vidva godeta. Gospod nadučitelj je svobodomiseln mož in si je v teku poldrugoletnega bivanja med nami pridobil ugled in spoštovanje vsled svojega taktnege nastopa. Ko je prišel sedanji gospod nadučitelj na Prem, je pela v cerkvi na koru tudi kuharica Mina. Vsi farani smo bili siti njenega kvakanja, in bilo je čuti pritožb vsako nedeljo. Ko je sedanji gospod nadučitelj pričel orgljati, pustil je „zavoljo lepšega“ še nekaj časa Mino na kor, a ko je uvidel, da se Mina razume na petje, kakor zajec na boben, jo je odslovil. Od tedaj naprej pa ne pozna župnikova gonja proti našemu g. nadučitelju nikahij mej. Hudo je bilo gospodu Miklavžu, ker ni poslušal „rajskih“ glasov svoje kuharice. Ljudje si še pečejo, da se vendar Miklavž in Mina prerada imata. In kaj mislita? Naš g. Miklavž so v svoji brihtni glavi „stuhtali“, da bi bilo prav, da bi g. nadučitelja premestili. In res, g. Miklavž je skrpal prav neumno, lažljivo in hudobno ovadbo na okrajni šolski svet, seveda s prošnjo, da bi se gosp. nadučitelja premestilo. Gospod Miklavž si je mislil: „Namen posvečuje sredstva“. Ker je pa g. Miklavž denunciral že tudi prejšnjega g. nadučitelja, in ker okrajni šolski svet ni našel povoda, da bi vsled njegove lažnjive ovadbe postopal proti sedanjemu g. nadučitelju, je prejel Miklavž zaslužen „nos“. Pa Miklavževa „ljubezen“ do bližnjega ne pozna mej. Predložil je tudi občinskemu odboru premskemu ovadbo proti g. nadučitelju. Gospodje odborniki pa ovadbe niso hoteli podpisati, in g. Miklavž je ostal na „subem“. Ne verujemo pa, da bi ga to spametovalo. Saj taki gospodje mislijo, da so nedotakljivi. Vprašamo pa slavne šolske oblasti, ali bodo iste dopuščale, da se na tak način skuša spraviti ob dobro ime in ugled naše zavedno učitelstvo?! Če iste oblasti ne morejo (?) ničesar storiti, oglasilo se bo ljudstvo in osvetlilo nakane izvestnih duhovnikov. Koliko časa bo še to trajalo?! Seveda gg. nunci so pravi mojstri denunciranja. Ker je naš g. nadučitelj uvidel, da gosp. Miklavž ne da miru, odpovedal se je orgljanju. In glejte, takoj prvo nedeljo potem oglasila se je Mina zopet s svojim „lepim“ glasom na koru. Ljudstvo je godrnjalo, nekateri so celo cerkev zapuščali, da bi jim ne bilo treba poslušati „prelepega“ petja. Gospod nadučitelj boče vsled soglasne prošnje ljudstva morebiti zopet prevzel orgljanje

srečaš primeroma prav mnogo kmetijskih, ljudij. Naravno je, da pri tolikih obiskovalcih čuješ najrazličnejše govorice; a opazi se, da se madjarščina nekako ostentativno vsiljuje, ker Madjarke prav glasno govore v svojem jeziku.

Za zabavo je tudi dobro preskrbljeno. Zdraviliška godba igra ob najstih v parku, a zvečer pred zdraviliško kavarno, odnosno restavracijo. Poleg tega imajo Topličani tudi izvrsten tamburaški zbor, ki se je produciral celo na razstavi v Parizu. Ta zbor zna tudi premnogo slovenskih komadov in igra kar neumorno, tako da ga vabijo k vsaki zabavi. Vesele družbe se torej v Toplicah ne manjka, zlasti med hrvaškimi duhovniki ne. In če pripomnimo, da je oskrbnik zdravilišča in gosposčine, preprijazni g. Kuković, štajerski Slovenec, potem sem menda povedal vse glavne stvari o varaždinskih Toplicah. Škoda velika pa je, da imajo tako slabo železniško zvezo. Govori se sicer, da se bo ta kmalu izgotovila iz Novega marofa (jugozahodno od Toplic) ob Bednji navzdol proti Koprivnici, ali bogve, kdaj se bo to poljubilo madjarski vladi. M. L.

in Mina pojde gotovo zopet v penzijo. Vam g. Miklavž naj pa Minka doma katero zapoje. Saj je ona gospodar, Vi ste le po imenu. Ona je sprejela sedanjega mežnarja v službo, če ste prav, g. Miklavž, imeli družega zbranega. — Na Premu so bile pred nedavnim občinske volitve, kjer imate g. Miklavž največ privrženec-dolžnikov. Slišati je bilo, da bote dali vse dolžnike „notarju čez“, kdor ne bo z Vami volil. Dosegli ste zmago, čeprav niso bili Vaši privrženci soglasno izvoljeni, s pomočjo pijače in že navedenega strašila. Bil je izvoljen že tudi nov župan, Vaš pristaš, a glej, nekateri so videli, da se volitev ni vršila pravilno, če prav jo je sam Miklavž vodil, in so se pritožili. Sedaj bo treba najbrž nove volitve in takrat, g. Miklavž, se Vam zna kaj neljubega pripetiti. Pripomniti je, da ima v naši fari vsaka vas svoje samostojno županstvo, in da ima župnik največ dolžnikov na Premu. Gospod Miklavž! 16 let ste že tukaj. Ali Vas ne mika iti drugam? Poglejte mi, trpimo že toliko časa, in bi prav radi zložili za maše, če se umaknete, da Vas več nazaj ne bo, kar ste tudi že sami rekli, da kadar se zvonik dovrši, da gotovo pojedete. Čas je prišel, toraj pojedite z Mino in nabirajte si še drugod lavorik. Našega spoštovanega g. nadučitelja pa pustite v miru in ne črtite ga zato, ker ima več privrženec kot vidva. Usmilita se nas in poberita šila in kopita! Tu sta napravila že dosti zdražb, mi pa hočemo imeti mir, in če Vama ni zadosti, da sta bogata in lepo vzajemna, bomo poiskali potov, da se Vaju iznebimo. Mi „babje“ komande iz župnišča ne bomo trpeli. Še nekaj: V nedeljo 2. septembra je bil na Premu shod ali žegnanje. Gospod Miklavž se je trudil, da bi ne bilo plesa, a ljudstvo je plesalo v kljub prepovedi g. župnika, ker je gospod župan dal dovoljenje. Oh, ta pregrešni svet, kako je hudoben, ker Vas, g. Miklavž, neče vbogati! Kako bi bilo lepo, da ste tudi Vi, g. Miklavž, počastili ples! — Gotovo bi Vam bili godci kako posebno zagodli. Vse Vaše „izvrstne“ pridige, gospod Miklavž, ne zaležejo nič, tisto še pomnimo, ko ste oznanjevali, da Vam je „repa“ popasena. Ljudstvo ni več tako neumno, ko mislite. Sv. Duh gospoda Šusteršiča naj Vas razsvetli in sv. Katarina naj Vam da pravo pamet. S tem za danes končamo, pa se o priliki še oglasimo. Torej na svidenje „farovž!“

Z Viča, 10. septembra. Slavno uredništvo! Zaradi resnice sem prisiljen popraviti trditve v dopisu z Gliac od predzadnje srede, ki se nanaša na razpor v našem gasilnem društvu. Tam se pravi, da je obžalovati postopanje moje kot podnačelnika in pa ostalih 17 členov društva, češ, da smo ruvali proti veselici in slavnosti, ter da se tudi slavnosti nismo udeležili. To je neresnično. Resnica je: V juliju smo sklenili, da napravimo slavnost in veselico, in to v gostilni g. Robežnika na Viču; razdelile so se že vloge in ostalo delo. Mejttem pa gosp. načelnik na svojo roko določi slavnost in veselico pri g. Travnu. To je dalo povod, da se veselice nismo udeležili. Slavnost dne 2. t. m. se je kljub našim protestom vršila: nas 17 členov — od 22 — se je slavnosti primerno udeležilo, veselice se pa nismo udeležiti mogli, ker smo z g. Travnom iz političnih ozirov v navskrižju.

Fran Malič, t. č. podnačelnik.

Slomšekova slavnost v Ljutomeru.

Razven na Ponikvi Slov. Štajar še ni imel tako krasne slavnosti, kakor je bila dne 8. t. m. Slomšekova slavnost v Ljutomeru. Od vseh strani vrelo je ljudstvo v Ljutomer; bilo jih je na šest tisoč. Navdušenost nepopisna. Proti 1. uri popoldne pripeljali so se celjski Sokoli iz Ormoža na sedmih vozovih, za njimi bilo je kakih 10 voz požarnih brambovcv, in ljudstvo je kar drlo za tem velikim sprevodom. V posameznih vaseh pozdravljali so slovenski fantje došle goste s topiči. Na Komenškem čakali so čežanjski brambovcv in pa v narodnih nošah oblečeni murski Poljanci na čilih konjih pod vodstvom g. Rajha ml.

Pozdravil je došle goste najprvo gosp. župan Dajčar in v imenu murskih Poljancev g. Jože Rajh ml. Pri Nemcu uvrstili so se Sokoli in brambovcv, na čelu jezдили so Poljanci, za njimi svirala je svetinjska godba, za temi so korakali Sokoli, za njimi

je svirala šentandraška godba, kateri je sledila cela vrsta požarnih bramb in veterancev.

Pri farni cerkvi v Ljutomeru bilo je že na tisoče ljudstva zbranega. Brambovcv in veržajski strelci delali so špalir. G. Jože Rajh st. pozdravil je kot načelnik „Zveze slov. požarnih bramb“ na konju „Celjskega Sokola“ in druge. Belo oblečene gospice okinčale so sokolsko zastavo s krasnimi venci in slov. trakovi ter pripelale Sokolom šopke. Na to se je pomikal ves sprevod po trgu, kjer so vihrale raz strehe slovenske in cesarske zastave. Dame obsipale so raz okna došle goste s cveticami. Razven „Celjskega Sokola“ in jezdečih murskih Poljancev bilo je 18 požarnih bramb in veržajsko strelno društvo v krasnih uniformah in s svojimi puškami.

Številke govoriijo in povejo vse. Nekaj mlečnozobih hajlovcev zbralo se je pri Šramlu, toda kakor hitro so slišali gromoviti odgovor na njihovo hajlajnjo ter videli nad tisoč samo uniformiranih slovenskih korenjakov, poskrili so se kakor plahi kunci po svojih luknjah.

Pri gosp. Vavpotiču je bil skupni obed. V prvem trenutku bilo je vse mirno, kajti došli gostje bili so utrujeni od dolgega pota. Pa okrajni glavar Supantschitsch je poskrbel za to, da se ni polegla navdušenost, marveč postoterila. Pri vходу v trg dal je namreč dostaviti „Celjskemu Sokolu“ odiok, s katerim je bilo temu prepovedano razviti v trgu zastavo. Kakor vsikdar, poskrbel se je „Sokol“ tudi tukaj oblasti, zvil zastavo ter jo položil zastavonoši na ramo.

Kakor gad gledalo je slovensko ljudstvo srpo v tem trenutku, češ, na svoji lastni zemlji moramo skriti svojo zastavo. Le stroga disciplina posameznih društev poskrbela je za to, da se ni ničesar hujšega zgodilo.

Med korakanjem zdrčala sta raz za stavo dva trakova in pa venec s trobojnic, katerega so pripelale Ljutomerske Slovence, visel je raz zavito zastavo. To je glavarja in, kakor čujemo, še bolj komisarja Zofka tako raztogotilo, da sta poslala 27 orožnikov k g. Vavpotiču v gostilno po sokolsko zastavo. Ker je bilo na vrtu in po sobah polno ljudstva, da se niti ganiti ni bilo mogoče, spravil je „Celjski Sokol“ k največji sreči že prej svojo zastavo v straneki za to najeti sobi. Ko je načelnik orožnikov starosti g. drju Dečkotu naznanil glavarjevo zahtevo, da hoče imeti zastavo, bil je starosta toliko previden, ter je o vsi stvari molčal, ker bi se bila sicer lahko zgodila nepopisna nesreča. G. dr. Rosina šel je najprvo posredovat k glavarju, a ko se ta v svoji razdraženosti ni dal dopovedati, da je zahteva neopravičena, da zastava ni bila razvita, in da je s to njegovo zahtevo zvezana velika odgovornost, uredil je starosta g. dr. Dečko stvar, tako da so zvito in zavito, v privatni sobi shranjeno zastavo odnesli orožniki sami kakor rečeno, 27 na število. Ko so to Sokoli, strelci in brambovcv zvedeli, vrisčalo je tako, da je bilo človeka strah. Bati se je bilo cele revolucije. Podstarosta g. dr. Karlovšek je spregovoril ter razburjene duhove pomiril, češ, „košček svile so nam vzeli, potem, ko so malodane toliko orožnikov poslali, kolikor je Sokolov, niso pa nam vzeli zaradi tega slovensko čutečega srca, ne naše zavednosti, nasprotno nas le s tem navdušili in pripomogli, da boče slavnost obrodila še večji sad.“

Po obedu vršil se je sprevod v istem redu, kakor prej na slavnostni prostor, kjer pa je bilo že toliko ljudstva zbranega, da se je komaj preril. Moški, kakor mešani zbori peli so krasno. Gosp. Korošec imel je slavnostni govor, katerega je na tisoče in tisoče ljudstva pazljivo poslušalo.

Ljudstvo je bilo tako navdušeno, da se je od gromovitega „Živio“-klica kar zemlja tresla. Brambovcv napravili so špalir, in tri godbe stopile so v bližino, kjer bo telovadil „Celjski Sokol“. Vsa velikanska množica zbrala se je za brambovcv ter težko pričakovala nastopa telovadcev. Vlada je nekaka tišina, in videlo ee je, kako zelo se zanima ljudstvo za „Sokola“, kateri se je v tem kraju prvič pokazal. Pred začetkom telovadbe nastopil je podstarosta g. dr. Karlovšek, povzdignil svojo čašo ter napil v imenu „Sokola“ zbranemu slovenskemu ljudstvu in razložil pomen sokolskih društev.

Na to vršila se je telovadba, pri kateri je zopet rešil „Celjski Sokol“ svojo čast. Priznavanja ni bilo konca. Po telovadbi izvršile so se še posamezne točke programa; omenimo samo v kratkem, da se došli gostje niso mogli načuditi tolikemu številu častitih domačih pevk in pevcev, kateri so res krasno peli.

Na celem velikanskem slavnostnem prostoru nastopali so pevci in govorniki. Tu jih je bilo par sto in par „Sokolov“ govornikov med njimi, tam zopet par sto. Po pet govornikov je na različnih krajih najedenkrat govorilo. Govorili so „Sokoli“: dr. Dečko, Rebek, Smrtnik, dr. Karlovšek, potem posamezni načelniki brambovcv in navdušeni, zavedni kmetijski fantje.

Prisrčno pozdravil je „Sokole“ načelnik vržajskih strelcev, g. Josip Oster, župan v Veržajih. Med drugim razložil je tudi, da je bilo to strelsko društvo ustanovljeno leta 1686. kot nekaka straža proti turškemu napadu, da se je vdeležilo to društvo več bitk, dobilo privilegij, da sme nositi puške, da je bila prej vas Veržaji zaradi zaslug tega društva povzdignjena v trg, da je dobilo društvo leta 1741. zastavo, katero so strelci tudi k slavnosti prinesli in jo razvili. Zastava, katera je bila že večkrat v bitkah, je namreč že tako raztrgana, da mora biti vedno zvit in zavita, ker bi jo sicer mali vetrič lahko raznesel na vse kraje.

Zvečer nastopil je zopet g. Korošec ter povedal ljudstvu, da je ravno ta dan 10 let, odkar je „Celjski Sokol“ ustanovljen, in da naj obhajamo ob enem tukaj desetletnico, ko je višja oblast slavnost v Celju zabranila.

Ljudstvo je bilo kakor elektrizovano. Na to govoril je še starosta, g. dr. Dečko.

Pri vsej slavnosti ni bilo najmanjšega nemira. Pozno v noči začelo je ljudstvo veselo in navdušeno zapuščati slavnostni prostor.

Polovica „Celjskih Sokolov“ odpotovala je že v soboto večer domov; druga polovica pa je ostala. — Vrli gosp. Sršen pripravil jim je elegantno prenočišče v svoji novi hiši.

V nedeljo jutro raznesla se je bliskoma vest, da je glavarstvo zaplenjeno zastavo poslalo g. dr. Rozini. Sokoli kakor sploh vsi bili so z nova navdušeni, in bilo je kot da se stvaja na novo slavnost. Povsod so veselo pozdravljali Sokole in jih vabili. Žalibože ni bilo mogoče odzvati se vsem prijaznim vabilom, ker je že prej povabila del Sokolov cenjena gospa dr. Rozinova, drugi del pa ste povabile cenjene gospe dr. Miheličeva in Sršenova na dopoldnico.

Velika prijaznost teh vrlih narodnjakinj, pristna staroslovanska gostoljubnost njihova so Sokole uprav očarale. Tako ume sprejeti le Slovenec Slovenca, brat brata. Ob rujni kapljici zlatega Ljutomeržana ogrela so se srca, napitnica sledila je napitnici. Gostom nazdravila sta gg. dr. Rozina in dr. Mihelič, a častitim gospod podstarosta dr. Karlovšek in gosp. Smrtnik je napil narodno zavednim gospicam Ljutomerskim.

Le prehitro je potekel čas! Treba je bilo odriniti na Cven, kjer so si hoteli Sokoli ogledati konjsko dirko.

Na potu na Cven, na Cvenu kakor tudi na potu nazaj pozdravljalo je vidno ljudstvo Sokole, zahvaljevalo se za pohod ter povdarjalo, da take slavnosti ni še doživelo in se še nikoli in tako navdušilo za slovensko stvar.

Po povratku iz Cvena zbrala se je velika množica Ljutomerskih narodnjakov okoli Sokolov v gostilni pri gosp. Seršenu. Navdušenosti ni bilo ne konca ne kraja. Še nekaj prav presrčnih besed g. dr. Rozine gostom v slovo, tu bratski objem, tam prijateljski stisk roke in zdrčali so vozovi proti Ormožu.

Težko je bilo slovo od vrlih Ljutomeržanov. Gotovo pa so se porajale v vsačem misli, da če tudi nas ločijo gore, srca naša nas spajajo. Na prijetni vožnji v krasni mesečni noči, imeli so veseli in navdušeni Sokoli priliko premišljevat o impozantni slavnosti, o presrčnem sprejemu, o veliki gostoljubnosti Ljutomerskih narodnjakov, želeči, da kmalu napoči zlata doba, ko zopet pridejo i korakajo z razvito zastavo po slovenskem Ljutomeru!! In glas za glasom se je čul: „Tako krasnega izleta kot je bil v Ljutomer, „Celjski Sokol“ še ni doživel!“

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. septembra.

— **S katoliškega shoda.** Včeraj je bilo zadnje zborovanje. Shod se je zaključil z nekakim komersom v „Katoliškem domu“. Udeležniki so se večinoma že razšli, tudi tisti, kateri so prišli bolj radi češpljevega semnja kakor radi katoliškega shoda v Ljubljano. Kdor je poslušal pogovore kmet-skih ljudi, se je hitro uveril, da so se na zborovanjih silno dolgočasili. In temu se ni čuditi, saj niso razumeli, kaj se govori. Še duhovniki niso dosti poslušali. Sedeli so raje na stopnicah in kadili. Na galeriji so videli naši zaupniki duhovnike, ki so oskrbovali klako. Vsak je imel nekaj kmetov krog sebe, in kadar je govoril kako krepko povedal, so ti duhovniki vzdignili roke in dali znamenje, naj se vpije živio! Veliko več kakor za predavanja zanimali so se duhovniki za pijačo. V pritličju „Aljozevišča“ je bila etablišana cela gostilna, in tam se je tako popivalo, da je marsikateri gospod, prišedši iz „Aljozevišča“, meril ceste na vse strani. Nadzorstvo pri vhodu pa je bilo jako strogo. Klerikalci so se pač močno bali, da bi se kak neklerikalec vtihotapil na zborovališče. Včeraj so necega gospoda, ki je prišel z izposojeno vstopnico na zborovanje, spoznali in ga s surovostjo, ki je premore samo pijan človek, psovali in napadali. Vzlic temu je prišlo več liberalcev na zborovanja, in dasi ni mogel nihče zabeleževati, bomo vendar v položaju, „Slovenčeva“ poročila o kat. shodu s prav zanimivimi podrobnostmi popolniti.

— **Spomini na ponesrečeno bakljado.** Včeraj se v Ljubljani ni govorilo o ničemer drugem, kakor o klavrnem koncu klerikalne bakljade. Lahko se reče: včeraj se je Ljubljana ves dan smejala blamiranim klerikalcem, a ta občna veselost je dospela na vrhunec, ko so ljudje čitali zmedeno „Slovenčeva“ poročilo. Prav to poročilo kaže, kako grozno se klerikalci jeze, in kako jih je sram, da so bili tako osmešeni, in se jim je tako pokazalo, da jih Ljubljana ne mara. Kaj več demonstrantje tudi niso hoteli doseči. Zato pa tudi „Slovenčeva“ onemoglo zabavljanje nikomur ne more pokvariti veselja in kamorkoli zaide človek, povsod čuje pripovedovati samo reminiscence na to bakljado. In v resnici, že dolgo je ni bilo v Ljubljani priredbe, ki bi tako izzivala sarkazem, kakor ta bakljada, pri kateri so vdeležniki hodili tako, kakor bi kurenta nosili. Obilo veselosti je vzbudilo, da je jeden zastavonoscev žulil pipo, in so celo nekateri gasilci imeli usta nabito polna tobaka, dočim so drugi med sprevedom pušili kakor v krčmi. Ko so gasilci zavili čez Hrdekega most, je nekdo zaklical: „Ali Vas je kaj sram?“ Gasilci so molčali, samo jeden je srdito zaklical: „Pa še kako!“ Kakšne može so klerikalci pripeljali na shod, kaže okolnost, da je oddelek bakljenoscev pred škofijo vpil „Živio Tavčar“. Ti katoliški može, pripeljani z visocih hribov, seveda niso vedeli, kdo je dr. Tavčar. Ko so čuli klicanje „Živio Tavčar“, so vprašali, kdo da je to. Neki porednež jim je rekel, to je škof iz Amerike, in na to so začeli na vse grlo vpiti „Živio Tavčar“, dokler jih niso drugi klerikalci poučili, da jih imajo ljudje za norca. Časih je porednost tudi segla čez dovoljene meje. Tako so nekateri imeli na konci palic privezane igle in so vboje ribniške kmetice zbadali. Čul se je vsiklik: „Hudiča, kaj ni nič policajev v Ljubljani; jaz sem že ves opikan“. In mož se je z boleznim izrazom gladil po tisti strani telesa, ki se pri mašniku ni posvečen. Tudi neki duhovnik se je pred gostilno „pri kolovratu“ seznanil z iglami, ko je klical „Pereat Tavčar“. Siromak je tako poskakoval, kakor da mu je kuharica za petami. Neki drugi duhovnik je nagovarjal necega fantiča, naj vpije: „Dol s Tavčarjem!“ Ob-ljubil mu je dobro plačilo in fantič je tudi kričal. Ko pa je dobil denar, je duhovnemu gospodu osle pokazal in kričel „Živio Tavčar!“ zbežal. Večina duhovnikov jo je bitro odkurila izpred škofije, kmetje pa so bili tako poparjeni, da so v raznih gostilnah javno pripovedovali, kako jim je žal, da so prišli v Ljubljano. Zabavljali so na duhov-nike, češ, da so jih zapeljali, ker so jim obetali, da bodo sijajno sprejeti, a so bili samo zasmehovani in izžvižgani.

— **Rudeč balonček nosil — učitelj!** Piše se nam: II. katoliški shod priredil je

v torek zvečer bakljado po mestu... Gledal sem rudeče, zelene, rumene, pisane balončke — „in zatrepetalo mi je srce“. A še več! Poleg poštenih kmetičev je tudi mnogo ljubljanskih barab in capinov nosilo te balončke — a glejte, glejte — rudeč balonček nosil je tudi s finimi, belimi svojimi rokami naš mladi, leskovski učitelj — France Petrič, ki je jedva letos prikobacal iz učiteljskega... To vam je pazno gledal na svečko, da ne bi ugasnila, in nebeško se oziral po ljudeh, češ, glejte me. In nosil je učitelj balonček in mirno capljal za sprevedom. Pa pravite, da pri klerikalcih ni nič inteligence. Učitelj je vendar „inteligence“... Klerikalci hočejo učitelja postaviti na zlat stolček — a v roke mu dajo tudi rudeč balonček, da opravlja zajedno službo namesto ljubljanskih pobalinov...

— **Ljudstvo in škofovi ukazi.** Kdo bi bil ob prvem katoliškem shodu mislil, da pride čas, ko bo ljudstvo kar naravnost preziralo škofove ukaze in se jim brez strahu uprlo! A letos se to vidi v premnogih krajih naše dežele. Škof je ukazal, da na žegnanju ne sme biti ne godbe, ne plesa. A kako malo respektira ljudstvo ta ukaz! Lahko rečemo, da bi se mu v celi deželi ne bil nihče pokoril, da ni duhovščina rabila nasilnih sredstev. Samo s terorizmom, samo z grožnjo, da ne bo 5 let maše, kjer bodo plesali, je škof ponekod dosegel svoj namen. A koliko je krajev, kjer tudi s tem kaznivim sredstvom ni ničesar opravil! Celo spoštovani vrhniški dekan ni mogel preprečiti plesa na Verdu. Maše ni bilo, a plesali in veselili so se ljudje vendar. V Gorenjah, ki spadajo pod hrenoviško faro, so tudi dobili sporočilo, da ne bo nič maše, če bodo imeli godbo in ples. Vaščani so dali odgovor: „Če vi ne boste maševali, pa mi ne bomo bere dali“. In res so plesali in prav nič niso žalovali, da ni bilo maše. V Dolenji vasi pri Cerknici je poslal dekan svojega človeka k nekemu narodnemu gostilničarju, da ne sme plesa prirediti. Gostilničar, ki je jako ugleden in odločen mož, je odgovoril, da že sam ve, kaj mu je storiti in kaj ne, in da plesa ne priredi, zato ker sam ne mara godbe, ne ker dekan želi, da bi ga ne priredil. Ta gostilničar tudi ni priredil plesa, pač pa so plesali v katoliškem društvu, kar se je dalo. Torej klerikalci sami ne spoštujejo škofovih ukazov. Celo pri zapriseženih klerikalcih je škofova avtoriteta tako majhna, da se še za ukaze pastirskih listov ne menijo. To daje misliti in svetovati bi škofu prav resno, da o tem pojavu temeljito preišči, dokler ni — prepozno.

— **Odlikovanje.** Portir ljubljanske glavne tabačne tovarne, g. Fran Fruhs, je povodom svojega umirovljenja dobil srebrni zaslužni križec.

— **„Slovensko umetniško društvo“** je določilo za otvoritev razstave v soboto, 15. t. m. tale vsopred: Dopoldne ob 10. uri v „Narodnem domu“ v spodnjih prostorih (na levi) II. občni zbor, — ob 12. uri popoldne v „Mestnem domu“ slovesna otvoritev razstave, — zvečer ob 8. uri v zgornji dvorani „Narodnega doma“ slavnostna akademija s plesom.

— **Slovensko akademično ferialno društvo „Sava“** priredi v soboto, 15. septembra na predvečer velike Prešernove slavnosti v Kranju, kranjskemu mestu zabavni večer v prostorih gospoda Peter Mayerja. Na vsopredu so zbori, solopetje, četverošpvi, šaljivi brzojav in tragedija „Karakala“. Začetek točno ob 8¹/₂ uri zvečer. Prostovoljne doneske v korist Prešernovemu spomeniku sprejema odbor. Odbor prosi svoje člene in slovenske akademike, da se slavnosti in predvečera v polnem številu vdeležijo. Iz Ljubljane se odpeljejo društveniki ob 4. uri popoldne. Opozarjamo pa svoje člane in akademike, da se odpelje ob 7. uri 9 minut zvečer tudi jeden vlak, ki dope ob 7. uri 57 minut v Kranj, za one tedaj, ki se ob 4. uri ne morejo odpeljati, je to najugodnejša zveza.

— **Iz Kozjega na Štajerskem** se nam poroča: Ko smo čitali vest od sv. Vida nad Cerknico, nanašajočo se na ondodnega župnika Lovšina, spomnili smo se tudi mi na enak slučaj tukaj pri nas. Ko se je namreč praznovala o veliki maši promocija, pridigoval je nekdanji tukajšnji — sicer občečislani kaplan gospod Muršec od sv. Bol-fevka v Slov. goricah ter med drugim rekel: „Mi duhovniki smo celo več, kakor Marija, ker mi imamo pravico grehe od-

puščati, kar pa Marija ni mogla!“ — Ne objavimo to radi tega slučaja, posebno, ker je bil gospod Muršec kot odločen narodnjak v tukajšnjih slovenskih krogih zelo priljubljen, storimo pa to radi tega, da vidite, da tudi naši duhovniki visoko letajo.

— **Iz Višnje gore** se nam piše 12. t. m. Pretečeno nedeljo popoldne je c. kr. okrajni živinozdravnik gosp. Janko Rajar predaval v tukajšnjem šolskem poslopu. Zbralo se je od blizu in daleč več županov, občinskih svetovalcev, odbornikov in drugih poslušalcev, da je bila soba prenapolnjena. Z vidno paznostjo sledilo je občinstvo poučnemu predavanju gospoda poročevalca. Razpravljal je: 1. Kako se prikaže steklina pri pseh in drugih živalih. — Postavne določbe pri pasji steklini. 2. Živinska kupčija, nje težave in kako jim v okom priti. — Po postavi zavarovane bolezni ali „patentni tladli“ pri živini, kateri barantijo razdero. 3. Ikre pri prešičih in kako se iste lahko spoznajo že pri živih prešičih. H koncu svojega predavanja je še omenil in prav poljudno navedel nekaj izglede, da je „boljša kratka sprava kot dolga pravda“ in da je pri enacij kupčijah vselej bolje, z lepo poravnati se, kakor pa začeti pravdo. Gospod živinozdravnik Rajar je lahko bral na obrazih poslušalcev, kako radi so ga poslušali, in da je padlo seme njegove besede na dobro rodovitno zemljo. V imenu navzočih se mu je prijazno zahvalil gospod nadučitelj Skerbinec ter ga prosil, naj bi jih zopet prav kmalu počastil s svojim obiskom in zanimivim predavanjem.

— **Gimnazija v Kranju.** Ministrstvo je dovolilo, da se v prihodnjem šolskem letu otvorijo paralelke pri vseh prvih petih razredih kranjske gimnazije.

— **Mestna godba.** Pripravljalni odbor za ustanovitev mestne godbe je dobil dovoljenje, da sme imeti v starem licealnem poslopu vaje, dokler se dotični prostori ne bodo rabili, oziroma dokler se poslopje ne podere.

— **Hišica užitninskega zakupa.** Mestna občina ljubljanska zgradila bo na voglu Marije Terezije ceste in Bleiweisove ceste lično administracijsko poslopje za mestni užitninski zakup. Gradnja hitro napreduje in se bode poslopje lahko letos izročilo svojemu namenu.

— **Z vlaka padel** je pri Kresnicah danes zjutraj črevljar J. Savinc iz Loga. Malo vinjen je bil zaspal na vlaku. Ko se je zbudil, je šel ven in misleč, da je doma, stopil iz kupeja in padel na tir. Zgodilo se mu ni ničesar. S sekundarnim vlakom se je pripeljal v Ljubljano.

— **Zob izbil** je tesar Fr. L. Gabrieli Joškovki v Rožnih ulicah št. 35, katera se je z njegovo materjo prepirala. Sin se je potegnil za svojo mater in je Joškovko pretepel.

— **Tatvina.** Natakarku Karolu Frischu v hotelu „Stadt Wien“ je bila ukradena iz spalne sobe sivorjava suknja, vredna 40 kron in siv suknjič, vreden 28 K. Sumljiv je neki bivši natakarkar v tem hotelu, kateri je iz Ljubljane pobegnil.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 2. do 8. septembra kaže, da je bilo novorojencev 17 (= 25.24 ‰), umrlih 15 (= 22.27 ‰), mej njimi jih je umrlo za tifuzom 1, za jetiko 3, za vnetjem sopilnih organov 2, za različnimi boleznimi 9. Mej njimi je bilo tujcev 5 (= 33.3 ‰), iz zavodov 6 (= 66.7 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so obbolele, in sicer za škrlatno 3 osebe.

— **Opozarjamo** na inserat specerijske trgovine H. Fajdiga na Dolenjski cesti. V tej se prodajajo jajca in maslo ceneje kakor na trgu.

* **Umor gimnazijista Winterja.** V Konicah se je vršila obravnava proti židu, kramarju Israelskemu, ki je bil obdolžen, da je pomagal umoriti 18letnega gimnazijista Winterja, čegar truplo in deli telesa so bili najdeni na raznih krajih. Nekdo je trdil, da je videl kramarja nesti neko vrečo, v kateri je bila — tako je trdil — glavi podobna stvar. Ker je bilo truplo brez krvi, so antisemitje naglo razbojnali, da se je zgodil nov rituvalen umor. Toda Israelski je bil docela oproščen.

* **Stekel pes med plesalci.** V ogrski vasi Mali Halmaš je priredilo rumunsko občinstvo zabavo s plesom. Ko so se plesalci pripravljali na četvorko, je planil v

sobo stekel pes ter začel grizti okoli sebe. Pes je ugriznil petero oseb, katere so prepeljali v Pasteurjev zavod.

* **Možu odsekala glavo.** Mitroviški „Branik“ poroča: V Subotičtu je živel Simo Hadžić, kovač, s svojo ženo Smiljano v slogi in ljubezni kakih 23 let, in tekem tega časa se mu je rodila hči Mileva. Pozneje je nastalo med zakoncema večkrat nesporazumljenje, prepir in tepež. Kovač je dolžil ženo, da mu je nezvesta. Dne 3. julija sta se zopet sprla, ker Smiljane ni bilo dolgo domov. Okoli 5. pop. je šel kovač v gostilno ter se vrnil ob 2. ponoči pijan. Smiljana mu je celo priredila posteljo. Zjutraj pa sta se začela prepirati in znovala. Kovač je dejal celo, da jo ustrelji, in začel je nabijati puško rekoč ženi, ki je delala peko, naj dene kruh hitro v peč, ker potem mora s sveta. Smiljana je pobegnila k sosedu Jeremiču, proseč ga, naj pomiri njegovo moža. Jeremič je šel z ženo h kovaču, a besni Hadžić je zapodil oba. Med tem je poskrila Smiljana puško, vse nože in se kire ter pobegnila. Ali Simon Hadžić je našel puško ter zaklical zanj: „Boga ti, kad se vratiš, biti češ gotova!“ Črez eno uro se je Smiljana vrnila in našla moža spečega v postelji. Šla je v kuhinjo po sekuro ter mu odsekala glavo. Zato je dobila 5 let teške ječe.

* **Blaznik v muzeju.** Iz Florence poročajo: V egipčanskem muzeju je neki nadzornik nakrat zblaznel, ranil ravnatelja Scifonija smrtno in razbil ali poškodoval več dragocenih, jako redkih stvari, med temi neko grško vazo, ki je vredna baje 1/4 milijona lir.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 13. septembra. Iz Jasla se poroča, da je cesar na pozdrav deželnega maršala grofa Stanislava Badenija, ki se mu je poklonil na čelu poljskih poslancev, odgovoril, da je prepričan o neomahljivi zvestobi galiških poslancev, ki so o vsakem času skrbeli za blagor države in varovali državne koristi. Cesar jim je izrekel za to svojo zahvalo in je obljubil varovati koristi Gališke.

Gradec 13. septembra. Socialni demokratje so sklicali na dan 15. t. m. deželno konferenco.

Praga 13. septembra. Volitve na Češkem so že razpisane. Peta kurija bo volila 3. januarja, kmetijske občine 8. mesta 10., trgovske zbornice 12., veleposilstvo 15. januarja.

Linc 13. septembra. Ebenhoch je izdal novo parolo za volilni boj. Pravi, da morajo državnozbornske volitve postati križarska vojna proti ogrskemu ministrskemu predsedniku Szellu, ki podira cislitvanska ministrstva, se vtika v cislitvanske zadeve in napeljava vodo na mlin nemških liberalcev. To pojasnjuje marsikaj, kar se je že zgodilo in kar se še zgodi.

Sofija 13. septembra. Stranka Karavelova je sklicala shod, na katerem je jeden njenih voditeljev Takiev izjavil, da je ta stranka odstranila Battemberg in da odstrani tudi Koburžana, če se ne podvrže ljudski volji.

Berolin 13. septembra. Listi beležijo značilno izjavo finančnega ministra. Ta je označil politiko Nemčije proti Poljakom, rekši: Nečemo, da bi Poznanj postal druga Praga.

Berolin 13. septembra. Nemška vlada je sklenila, da ne sprejme ruskega predloga, naj združena armada zapusti Pekin.

London 13. septembra. Princ Čing je došel v Pekin z vsemi pooblastili, da začne mirovna pogajanja.

London 13. septembra. Transvaalska vlada razglša uradno: Prezident transvaalske republike Krüger je dobil za šest mesecev dopusta v svrhu, da potuje v Evropo in poskusi izposlovati intervencijo evropskih držav v prid Burov. Mesto njega je bil izvoljen začasnim prezidentom Schalk-Burgher.

London 13. septembra. Vse časopisje je jedino v tem, da je Krüger pobegnil in pravi, da je to za Angleže ugodneje, kakor če bi ga bili ujeli Angleži.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v škoči
Leki se dobiva (321-62)
ustna voda
z novim antiseptikom
katero je sestavil sobodravnik dr. Rade
Frlan, katera ohrani zobe smiraj zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji srčni tlak 735-0 mm.

Sept.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
12.	9. zvečer	742-1	12-5	sr. zahod	oblačno	
13.	7. zjutraj	743-4	7-9	brezvetr.	megla	
	2. popol.	742-2	19-1	sr. jug	del. oblač.	29 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 13-3°, nor-
male: 15-3°.

Dunajska borza

dne 13. septembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	97-70
Skupni državni dolg v srebru	97-30
Avstrijska zlatna renta	116-65
Avstrijska krona renta 4%	97-90
Ogrska zlatna renta 4%	115-05
Ogrska krona renta 4%	90-95
Avstro-ogrsko bančne delnice	1709-
Kreditne delnice	866-
London vista	242-12 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118-25
80 frankov	23-66
80 frankov	19-30
Italijanski bankovci	90-30
Č. kr. cekini	11-41

Dva ali trije dijaki

iz boljših hiš sprejmejo se v stanovanje
in hrano. Strogo nadzorstvo. (1872-1)

Več pove iz prijaznosti Felix Toman
Resljeva cesta št. 26.

Trgovski pomočnik

vojaščine prost, izurjen v železnini, želi
vstopiti kot magaciner v kako tovarno
ali temu primerno službo.

Ponudbe pod šifro „Železninar“ na
upravnishvo „Slov. Naroda“. (1876-1)

Stanovanje

z 2 svetlima sobama, to je jedno veliko in
jedno predsoho, zadnja se lahko porabi tudi
kot kuhinja, odda se s 1. novembrom t. l.

na Starem trgu št. 6.

Več se izve v prodajalnici. (1871-1)

Spretna prodajalka

slovenskega in nemškega jezika zmožna,
izurjena v vsem trgovskem poslu, sprejme
1 se takoj pod ugodnimi pogoji pri 1864

Lebinger & Bergmann v Litiji.

Dva krepka dečka

dobrih starišev, katera imata veselje do
učenja kovaške obrti, sprejme takoj po
dogovoru (1845-2)

Fran Bellč

kovač

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 23.

Več let staro, pristno

dolenjsko vino

(Marwein) od stare trte se toči čez ulico

liter po 48 kr. (1869-1)

v Vodmatu, Bohoričeve ulice št. 5.

Dijak odnosno učenec ali učenka se
sprejme v vso oskrbo s posebno
spalno sobo za 15 gid. na mesec. — Naslov v
upravnishvu „Slov. Naroda“. (1876)

Povodom našega odhoda iz Ljub-
ljane izrekamo vsem prijateljem

najsrečnejše

pozdrave!

Rodbina C. Franz.

Mlad, izobražen

trgovski pomočnik

vešč slovenskega in nemškega jezika, izur-
jen v špecerijski in manufakturni stroki,
želi službo spremeniti. (1863-1)

Ponudbe na upravnishvo „Slov. Nar.“.

Ces. kr. avstrijske državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Aussee, Isl, Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Ga-
stein, Inomost; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na
Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj
osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Fran-
zensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd,
Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago,
Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m.
dopoludne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m.
popoludne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec,
Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare,
Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zve-
čer osonni vlak v Jesenici. Vrh tega ob nedeljah
in praznikih ob 5. uri 41 min. popoludne v Podnart-
Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.**
Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5
m. popoludne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod**
v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob
5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak v Dunaja via
Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Lince, Steyra,
Isa, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Fran-
zensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz
Jesenici. — Ob 11. uri 16 m. dopoludne osonni vlak
z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Ma-
rijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Lince,
Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta,
Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pon-
tabla. — Ob 4. uri 38 m. popoludne osonni vlak z
Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni
vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov,
Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Bu-
dejevic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla.
Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8 uri 20
min. zvečer iz Podnarta-Kropo. — **Proga iz**
Novoga mesta in Kočevja. Osonni vlaki:
Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m.
popoludne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Od-**
hod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Ob 7.
uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoludne, ob 6.
uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih — **Prihod v Lju-**
bljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m.
zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoludne, ob 6. uri 10 m.
in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob ne-
deljah in praznikih. (1306)

Kdor ima za prodati

kakor: (1800-4)

flzol, krompir i. t. d.

naj se obrne zaupno na podpisane, kateri pre-
jema blago v komisijon in posreduje prodajo
vsakršnega blaga proti primerni odškodnini.

Alojzij Grebenc

v Trstu

ulica Torrente št. 30, 32,

pooblaščen javna tehtnica in trgovina
s prašiči in domačimi pridelki.

Stajerski
ROHICEV
KISELJAK Jempel-Styria-vrelo
CJELOM SVJETU GLASOVITO
okrepljujuče plše. Nenadkriljena voda za ljake.

Glavna zaloga za Kranjsko:
MIHAEL KASTNER
v Ljubljani. (573-51)

Opominjalni klie na vse lepotice!

Velik del dam ne misli niti nato, da lepota hoče biti dobro ter skrbno gojena, ter uporabljaj
najčesče kot toaleto najcenejše ter najslabše milo. Dajte se posvariti, kajti s takimi mili si pokvarite
lepoto kože ter polti. Uporabljajte za svojo toaleto **Doeringovo milo s sovo!** To popolnoma
neskeleče ter tolsče bogato milo je dokazljivo najpristnejše milo za gojo polti, katero ne naredi
le lepo temveč jo tudi ohrani. Za 30 kr. se kupi povsod.

V Ljubljani prodajata: Anton Krisper in Vaso Petričič. — Generalna zaloga:
A. Motsch & Co., Dunaj.

trgovski pomočnik

špecerijske stroke, kateri je zmožen sloven-
skega in nemškega jezika v govoru in pi-
savi, pri

Urban Weber nasl. v Zalem logu
pošta Železniki. (1862-1)

Novo!

Novo!

V Lattermannovem drevoredu.

Kinematograf Oeser

model 1900.

V elegantnem paviljonu. Lastna električna
razsvetljevna vpeljava.

Podobe v naravni velikosti.

Originalni posnetki

iz pariške svetovne razstave

kakor:

vožnja na Seni skozi razstavo, slavni
vrteči se trotoar, življenje na razstavi
itd. itd. — Nadalje

podobe iz burske vojne.

Razen tega

interesantni in izredno komični prizori.

Predstave vsak dan, in sicer ob ne-
deljah in praznikih ob 3., 4., 5., 6., 7.
in 8. uri zvečer, ob delavnikih ob 4.,
6. in 8. uri zvečer.

Cene: I. prostor 30 kr., II. prostor 20 kr.
Otroci in vojaši iz moštva plačajo polovico.

Programi se dobé pri blagajni.

Velespoštovanjem

(1875-1) **F. J. Oeser.**

Zajamčeno sveža

kurja jajca

ter (1846-2)

pravo, pristno

maslo

dobi se vedno

v specerijski trgovini

H. FAJDIGA

na Dolenjski cesti.

Stalnim odjemalcem, kakor
slaščičarjem itd. prav nizke cene.

Učenec

krepak, poštenih starišev, kateri je vsaj
5. razred ljudske šole z dobrim uspehom
dovršil, sprejme se takoj v specerijsko trgo-
vino. — Naslov pove upravnishvo „Slov.
Naroda“. (1843-2)

Mlad trgovski pomočnik

(manufakturnist), zmožen slovenskega, nem-
škega in hrvatskega jezika v govoru in pisavi in
italijanskega v govoru, ter ima tudi veselje do
potovanja, želi svojo dosedanje službo pre-
meniti.

Ponudbe pod A. B. upravnishvu „Slov.
Naroda“. (1866-2)

Dva dijaka

iz boljše hiše se sprejmeta na stanovanje
in hrano v neki učiteljski rodbini.

Več se izve na Rimski cesti št. 9
(visokoprtilčno stanovanje št. 3). (1861-1)

Uljudno naznanjam, da sem premestila
svojo

prodajalnico s tobakom

v Kolodvorske ulice št. 24.

Zahvaljujoč vse svoje cenjene dosedanje na-
ročnike, prosim, da me blagovolijo i nadalje pod-
pirati tudi na mojem novem mestu.

S spoštovanjem

Ivana Pirnat

(1868) vdovljena Kos.

Kovačnica

g. Lenčeta na Lavercei
odda se takoj treznemu, spretnemu in samo-
stojnemu kovaču z orodjem, ne da bi se
kaka najemnina plačala, v izvrševanje
kovaške obrti.

Primerno najemnino plačati bode še le
potem, ko se bode konstatovalo, da je kovačnica
dobro obiskana.

Ker prebivalstvo delavnega in razumnega
kovača komaj pričakuje, je za gotovo pričakovati,
da bode imel vedno mnogo dela. (1695-10)

Spretno, solidno

potovalne uradnike

(akvizitérje)

za vse zavarovalne stroke vsprejme proti
visoki proviziji, sčasoma tudi s stalno
plačo tukajšnji glavni zastop stare, na Kranj-
skem že dolgo poslujoče tuzemske zavarovalnice.

Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošil-
ljajo pod: „akvizitér 25“ upravnishvu „Slov.
Naroda“. (1531-13)

Lepo posestvo

je na prodaj v **Besneli** pod Ljubljano, obstoječe iz gospodarskih poslopij, 10
oralov rodovitnega polja, 9 oralov posebno dobrih travnikov in 98 oralov gozda,
ki je v najlepši rasti. Posestvo je vse skupaj ena celota.

Plača se lahko takoj, ali pa le 1/3, druge 2/3 se pa lahko več let obrestijo.

Vse drugo se izve pri lastniku **Franc Lipah-u**, posestniku v Dobrunji
št. 67, pošta Spod. Hrušica pod Ljubljano. (1779-4)

Pričetek šole.

Na c. kr. obrtnih strokovnih šolah v Ljubljani (strokovna šola
za obdelovanje lesa z oddelki za mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo in podo-
barstvo, ter strokovna šola za umetno vezenje, pletarstvo in čipkarstvo) se prične
šolsko leto

dne 19. septembra.

Na novo vstopajoči učenci in učenke se morajo v spremstvu svojih starišev ali
njih namestnikov

dne 17. ali 18. septembra

zglasiti pri ravnateljstvu v **Zatškem dvorcu, Stari trg št. 36.**

S seboj jim je prinesiti izpustnico ljudske šole in dokaz, da so dovršili 14. leto.
V javno risarsko šolo za moške in za dame se sprejema tudi med letom,
dokler je kaj prostora.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1900.

(1795-3) **C. kr. ravnateljstvo.**

Zahvala.

Za prirčne dokaze ljubezni polnega sočutja povodom smrti našega
iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, oziroma brata in svaka, gospoda

Ivana Dejak-a

c. in kr. stotnika mornarice v p.

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu in za mnoge, krasne po-
klonjene vence, izrekamo posebno Nj. ekselenci visokorodnemu gospodu
c. in kr. podmaršalu pl. **Höchsmannu**, čest. oficirskemu zboru,
gospodu županu Ivanu Hribarju in sl. občinskemu zastopu dež.
glavnega mesta, ter sl. telovadnemu društvu „Sokol“ najprirčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 12. septembra 1900.

(1874)

Globoko žalujoči ostali.